آیا شورش‌های توده‌ای در راهند؟

صادق کارگر

بیست و چهار سال در انقلاب ایران می‌گذرد. در طی این سال‌ها به استثنای دو سال اول انقلاب وضعیت رفاهی و اجتماعی کارگران، مزدبگیران سال به سال بدتر شده است. انحلال شوراها و سندیکاهای مستقل کارگری و غارت اموال آن‌ها، پیش‌نویس قانون کار ترکیلی که اینک به وسیله دولت خاتمی به اجرا درآمده است، اعدام و زندانی‌کردن فعالین جنبش کارگری، سرکوب مداوم اعتصابات و اعتراضات حق‌طلبانه کارگران، معلمان، پرستاران و... جزء کارنامه سیاه جمهوری اسلامی در رابطه با کارگران است و به این کارنامه به فقر و فلاکت‌کشاندن کارگران نابودی کارخانه‌های تولیدی و صنعتی واگذاری بازار بزرگ مصرف داخلی ایران و تولیدات خارجی را نیز بتوان افزود. تنها در سال گذشته صدها اعتصاب و تظاهرات بزرگ در شهرهای بزرگ کشور توسط کارگران و مزدبگیران و در اعتراض به بیکاری و عدم امنیت شغلی و در پرداخت حقوق و دستمزد، پایمال‌کردن حقوق سندیکایی کارگران بر علیه دولت صورت گرفته است.

راهپیمایی بزرگ ده‌ها هزار نفری کارگران در مقابل ساختمان سازمان تامین اجتماعی، تظاهرات بزرگ کارگران در مقابل مجلس، اعتصاب، تظاهرات معلمان، فرهنگیان، اعتصاب کفش ملی، چیت ری، ماشین‌سازی و تراکتورسازی تبریز، نورد و فولاد خوزستان، کارگران معدن البرز شرقی، نساجان اصفهانی، کاشانی و یزدی و اعتصاب پرستاران از جمله اعتصاباتی است که در سال گذشته به وقوع پیوستند. اعتصاب و تظاهرات گسترده کارگران گرسنه و خشمگین چیت‌سازی بهشهر در هفته‌های گذشته با شرکت ۳۰هزار نفر از کارگران و مردم بهشهر در اعتراض به عدم پرداخت حقوق و دستمزد دو سال گذشته کارگران که مورد حمله نیروهای انتظامی قرار گرفتند نیز بزرگترین تظاهرات کارگری هفته‌های گذشته در کشور بود. در حمله ماموران انتظامی به تظاهرات کارگران و مردم ده‌هانفر بازداشت و عده‌ای نیز مجروح گردیدند. نمایندگان و مسئولین حکومتی و محلی در پی این تظاهرات همگی ولرد صحنه شدند و کوشیدند که با دروغ‌پردازانی، افترازنی و تهدید کارگران و مردم شهر را که از آنان پشتیبانی کرده بودند مرعوب و زمینه‌های سرکوب آن‌ها رافراهم نماید.

علی اصغر رحمانی خلیلی نماینده بهشهر در مجلس در واکنش به اعتراضات کارگران بهشهر گفت: من به محض این که اعتصاب شروع شد گفتم این حرکت سیاسی است و در پشت این حرکت، کارگران عزیز، جریان‌های سیاسی نهفته است که قصد نادیده‌گرفتن خدمات نمایندگان دولت و مردم را دارد. فرماندار بهشهر ضمن انتقاد از اعتصابات و تظاهرات کارگران اعلام کرد کسانی هستند که به این جریان خط می‌دهند و کمک می‌کنند. در چند سال گذشته که من اینجا بودم هیچ‌وقت مسائل این گونه پیچیده نبود و معلوم است که جریان هدایت شده است و از کارگران ساده و زحمتکشی که به دنبال وصول مطالبات به حق خود هستند بعید است که مواضع تندی علیه دولت و نظام بگیرند. و هیچ کس را به حساب نیاورند. قطعا کسانی هستند که این‌ها را آموزش می‌دهند و راه می‌اندازند. دریابیگی دبیر اجرایی خانه کارگر مازندران گفت: در راهپیمایی دو شب قبل قریب به ۳۰هزار نفر شرکت کرده‌بودند این تجمع کارگری نبود، جز یک حرکت سیاسی چیز دیگری نبود.

وی در ادامه افزود: اعتراض‌های کارگران برحق است، اما کارگران باید بدانند که گول شعارهای پوچ و توخالی عده‌ای سیاسی‌کار را نخورند. نکته جالب در حرکت کارگران چیت‌سازی بهشهر این بود که آن‌ها از پذیرش و به رسمیت شناختن دبیر اجرایی خانه کارگر مازندران خودداری کرده و خود دو نماینده را از میان کارگران انتخاب و برای مذاکره در نظر گرفته‌اند. خبرگزاری کار ایران از قول کاشانی‌زاده فرماندار بهشهر نوشت جلسه دیروز در مورد بررسی مشکلات چیت بهشهر نتیجه امیدوارکننده‌ای نداشت. علیرغم این که قریب به چند ساعت به گفتگو نشستیم تا به نتیجه برسیم، بنا به همین گزارش در این جلسه علاوه بر نمایندگان کارگران و نمایندگان دولت دو نفر از ریش‌سفیدهای محل که پدر شهید بوده نیز حضور داشتند.

در این جلسه نماینده دولت پیشنهاد داد در حدود مبلغ ۴۰۰ میلیون تومان به کارگران پرداخت می‌شود و سعی می‌کنیم تا یک ماه آینده اراضی خارج از بخش تولید را به فروش برسانیم و پولش را به کارگران و کارخانه برای کاهش نیرو و کل طلب کارگران پرداخت کنیم اما نمایندگان کارگران از پذیرش این پیشنهاد خودداری کرده و خواهان وصول طلب خود ظرف ۲ روز آینده شدند. (طلب خود تا پایان سال ۸۱)

دریابیگی دبیر اجرایی خانه کارگر مازندران با اظهار تاسف از سردادن شعارهایی در تجمع کارگران برعلیه نماینده شهر و فرماندار آن را کار دست‌های سیاسی دانست و با محکوم‌کردن چنین حرکت‌هایی آن‌را در شان جامعه کارگری ندانست. وی در قسمتی دیگر از سخنان خود گفت کارگران بیش از چند ماه است که حقوق نگرفته‌اند این خصوصی‌سازی باعث فقر آن‌ها شد، باعث بی‌خانمانی آن‌ها شد، باعث حقوق‌نگرفتن آن‌ها شد. باعث مشکلات عدیده برای کارگران شد. وی در بخش دیگری در سخنان خود گفت من با اعتصاب قانونی و قانونمند موافق هستم اما راهپیمایی دو شب قبل که قریب به ۳۰هزار نفر در آن شرکت کرده بودند کارگری نبود این تجمع جز یک حرکت سیاسی چیز دیگر نبود.

این که ۳۰ هزار نفر کارگر و زحمتکش بهشهری به خیابان‌ها می‌آیند و خواهان پرداخت ۲۵ ماه حقوق معوقه خویش می‌گردند گویای وضعیت دشوار کنونی طبقه کارگر صنعتی ایران است طبیعی است که این وضع قابل دوام نیست. دولت و کارفرمایان می‌توانند همچنان با سوءاستفاده از وضعیت و شرایط بحرانی که خود بوجود آورده‌اند حقوق سندیکایی و اجتماعی آنان را پایمال کنند. اما کارگرانی که مستاصل می‌شوند زمانی که چیزی برای از دست‌دادن برایشان باقی نمی‌ماند اشکال‌های نوین مبارزه را کاشف و به‌کار خواهند بست. یکی از محتمل‌ترین این اشکال که در صورت ادامه وضعیت کنونی در میان کارگران رواج خواهد یافت شورش‌های توده‌ای غیرقابل مهار است. نمی‌توان حقوق کارگر را ۲۵ ماه پرداخت نکرد، کارگر و خانواده‌اش را گرسنه نگه داشت و انتظار نداشت که او شورش کند. بذر شورش در میان کارگران گرسنه و به حال خود رهاشده را دولت پاشیده است. بنابراین این دولت است که باید محصول خود را نیز دروکند.

خاورمیانه خالی‌از تشکل‌های مستقل کارگری

مجید ملکی

چندی پیش کنفدراسیون بین‌المللی اتحادیه‌های کارگری مستقل در گزارشی که در باره وضعیت اتحادیه‌های کارگری در خاورمیانه ارائه داد، اعلام کرد بسیاری از کشورهای خاورمیانه برای تشکیل چنین اتحادیه‌هایی جزء مناطق ممنوعه به حساب می‌آیند. طبق این گزارش برخی از کشورها مانند عربستان و بحرین، اتحادیه‌های کارگری را پدیده‌ای مدرن و مخصوص جامعه صنعتی به شمار می‌آورند و تشکیل آن را مغایر با بافت سنتی کشور خود تلقی می‌کنند. در کشورهای دیگری چون سودان، ایران و عراق تشکل‌های کارگری به طور مستقل، فعالیت نمی‌کنند بلکه تحت کنترل دولت قرار دارند.

آن چه وضعیت اتحادیه‌های کارگری در کشورهای خاورمیانه به ویژه منطقه خلیج فارس رامتاثر می‌کند. به شرایط اقتصادی این مناطق از یک سو و تنش نظام حام بر این کشورهااز سوی دیگر مربوط است.

کشورهای این حوزه مانند عربستان، ایران، عراق و کویت با توجه به منابع عظیم نفت، وابستگی زیادی به تولید داخلی ندارند. این امتیاز که متضمن عدم اتکای دولت به نیروهای مولد بومی است، خاستگاه مشروعیت حاکمیت را در موضع دیگری قرار می‌دهد، در این حال ضرورت شکل‌گیری نهادهای مدنی که کارکرد اساسی‌شان ایجاد رابطه بین دولت و ملت است، رنگ می‌بازد، تشکهای کارگری و سندیکاها نیز از همین اصل تبعیت می‌کنند و موانع جدی در سر راه تشکیل چنین تشکل‌های مستقلی ایجاد می‌گردد.

اکثر کشورهای این منطقه، ساختاری خودکامه و تمامیت‌خواه دارند. حتی خیزش‌های انقلابی در برخی از این کشورها نتوانسته است در ساخت متصلب و نهادینه‌شده دیوان‌سالاری این کشورها تغییر ایجاد کند و در نتیجه نظام به ظاهر از هم‌پاشیده خودکامگی، دوباره به بازتولید و نوسازی خود دست زده است. در نتیجه بارقه‌های امیدی که برای شکل‌گیری و استقرار نهادهای مستقل کارگری و مردمی ایجاد شده بود، در یک تعامل و همکاری بین نیروهای خودکامه داخلی و مداخله‌گر خارجی از بین رفت.

در برخی از کشورها که تجربه استعمار را داشته‌اند و دوره‌ای از استقلال را شاهد بوده‌اند، مجددا دست‌خوش دگرگونی‌هایی چون کودتا شده‌اند و نیروهای واپس‌گرای داخل با حمایت نیروهای استعمای نظام دیکتاتوری دیگری را بازتولید کرده‌اند.

در چنین ساختاری، اتحادیه‌های کارگری چه جایگاهی خواهند داشت؟ امروزه در اکثر کشورهای منطقه، اتحادیه‌های کارگری یا اصلا وجود ندارند و یا دنباله‌روی سیاست‌های نظام حاکم هستند و یا باید پیامد پی‌گیری یک سیاست مستقل را که همانا سرکوب خشن می‌باشد، تحمل کنند. نخستین رهبران کارگری که در کشورهای منطقه اعدام شدند، جان خود را صرفا به دلیل رهبری یک اعتصاب کارگری از دست دادند. این رویه خشن، شیوه معمول تقابل نیروهای حاکم با جنبش کارگری بوده است.

در هیچ یک از کشورهای منطقه تشکیل اتحادیه‌های کارگری مستقل ممکن نیست، تمامی سازمان‌ها و تشکل‌ها موظفند که در این یا آن وزارتخانه به ثبت برسند تا رسمیت یابند. به ثبت‌رسیدن به معنای پذیرش مجموعه‌ای از الزامات و شرایط است که به دولت حق مداخله در اتحادیه‌ها را می‌دهد. در کشورهایی نظیر سودان و عراق و ایران، تشکل‌های کارگری که پیرو ایدئولوژی حاکم هستند، اجازه فعالیت

ادامه در صفحه ۷

گزارش اختصاصی ایلنا

از اعتراضات کارگری در بهشهر

تهران خبرگزاری کار ایران

چهارشنبه ۲۷ فروردین ماه، بهشهر شاهد درگیری خشونت‌بار مردم با نیروهای انتظامی بود. جمعیتی که خود را از کارگران کارخانه چیت‌سازی بهشهر معرفی می‌کردند، با اعتصاب و اعتراض، با نیروهای پلیس درگیر شدند و پلیس را مجبور به استفاده از اهرم‌های خود شورش، نظیر گاز اشک‌آور و... کرد، در پایان این تجمع شیشه‌های بسیاری از مغازه‌ها شکست، و شهر در وضعیتی غیرمتعارف قرار گرفت. معترضان خواهان پرداخت حقوق خودکه چند ماه است پرداخت نشده بود و نسبت به وضعیت موجود به شدت اعتراض کردند. خبرگزاری کار ایران به بررسی این موضوع می‌پردازد.

فرماندار بهشهر: در حال حاضر اوضاع آرام است

کاشانی‌زاده فرماندار بهشهر در گفتگو با خبرنگار ایلنا، اوضاع را آرام دانست و گفت: تقاضایی شده است که آقایان نمایندگان خودشان را معرفی کنند، تا با پیگیری مشکلات و بیان آن‌ها، به توافق برسیم و چون این کار را انجام دادند، در حال حاضر راهپیمایی، تجمع‌کردن و تعطیل‌کردن بازار، متوقف شده است، و اگر جلسه فردا نتیجه بدهد، همه چیز تمام می‌شود.

فرماندار بهشهر، با بیان این که این تجمع تا حدی که قانون اجازه داده است، دارای مجوز بوده است، افزود: البته وقتی که انسان گرسنه باشد و طلب‌کار هم باشد و ببیند که حقش ضایع شده است، خیلی به دنبال تجمع نیست، ما هم نیامدیم جلویشان را بگیریم و بگوییم شما حرفتان را نزنید و یا انتقاد نکنید. اگر این تعبیر را به عنوان مجوز بگیریم، مجوز داشتند، ولی

ادامه در صفحه ۷

اعلامیه هیات سیاسی – اجرایی

سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت)

به مناسبت روز جهانی کارگر

گرامی باد اول ماه می

روز همبستگی جهانی کارگران و زحمتکشان

کارگران، مزدبگیران و زحمتکشان ایران

هیات سیاسی – اجرایی سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) اول ماه می (۱۱ اردیبهشت)، روز همبستگی بین‌المللی کارگران و زحمتکشان، را به شما تبریک و تهنیت می‌گوید و برایتان در مبارزه برای آزادی، رفاه، همبستگی و بهره‌مندی از یک زندگی انسانی توام با صلح و شادکامی آرزوی موفقیت می‌کند.

کارگران، حقوق‌بگیران و زحمتکشان

در شرایطی به استقبال اول ماه می می‌رویم که وضع رفاهی – اقتصادی و حقوق اجتماعی همه شما، حتی در مقایسه با سال پیش، وخیمتر شده است. تعداد شاغلینی که با ماهها و حتی بیش از یک سال تاخیر دستمزد و حقوق ناچیز خود را دریافت می‌کنند، افزایش یافته است. موج بیکاری نه تنها مهار نگردیده بلکه نسبت به گذشته ابعاد گسترده‌تری یافته و مطابق پاره‌ای منابع رسمی به ۱۷ درصد بالغ شده است، که این از رقم واقعی بسیار کمتر است. مسئولان دولت و نمایندگان رسمی کارفرمایان، بدون توجه به میزان واقعی تورم و با وجود گرانی کمرشکن مایحتاج اولیه زندگی و افزایش هزینه سوخت، خدمات، آب و برق، رفت و آمد، تنها و پس از اعتراضات گسترده کارگران، حاضر به افزایش ناچیز حقوق آنان گردیدند. افزایش حقوق کارمندان و بازنشستگان نیز بسیار کمتر از حداقل ضرور بود. دولت، در ادامه سیاستهای گذشته خود، در سال گذشته کارگران کارگاههای دارای تا ده نفر شاغل را از شمول قانون کار محروم کرد. نتیجه این اقدام استثمارگرانه و کارگرستیز محرومیت ۹۴ درصدکل کارگران ایران از شمول قانون کار بود. کاهش شدید خدمات پزشکی و درمانی، کاهش کمکهای غیرنقدی، محدودکردن بیمه بیکاری، اخراج و بازخرید اجباری کارگران و کارمندان و نشاندن کار قراردادی به جای کار دائم از دیگر اقدامات تکمیلی دولت و کارفرمایان علیه کارگران بودند. که در سال گذشته در ابعاد بی‌سابقه‌ای نسبت به قبل به اجرا گذاشته شدند.

در عرصه اجتماعی نیز، علیرغم ادامه تبلیغات در باره مردمسالاری و جامعه مدنی دینی، مقامات دولت و حکومت همچنان مانع از تشکیل سندیکاها و انجمنهای صنفی می‌شوند و از برسمیت‌شناختن حقوق سندیکایی کارگران سر باز می‌زنند. این مقامات در سال گذشته نیز هر جا که لازم تشخیص دادند کارگران معترض و حق‌طلب را با خشونت سرکوب کردند.

نتیجه طبیعی آن وضعیت و این اقدامات ظالمانه، که در چارچوب «برنامه ساماندهی اقتصادی» به اجرا گذاشته می‌شوند، تشدید فقر، نابسامانی خانوادگی و اجتماعی از یک سو و گسترش اعتصابات و اعتراضات کارگری از دیگر سو بوده است. دامنه نارضایتی از وضعیت موجود به میان کارمندان و کارکنان دولت نیز کشیده شده و اعتراضات بسیاری را برانگیخته است. اعتصابات و تظاهرات معلمان و فرهنگیان از جمله مهمترین حرکات کارمندی در سال گذشته بود. حرکت کارگران چیت‌سازی بهشهر و کف ایران، که هنوز ادامه دارد، نمونه‌ای زنده از اعتراض به حق کارگران نسبت به بی‌حوقلی کاملی است، که در جمهوری اسلامی بر آنان تحمیل شده است. متاسفانه استیصال چنان است که عده‌ای از کارگران مخالفت خود را با دست‌زدن به خودکشی به نمایش می‌گذارند تا مگر از این طریق وجدان خفته مقامات مربوطه بیدار گردد.

کارگران و زحمتکشان ایران

وضعیت فاجعه‌بار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کنونی میهنمان، ۲۴ سال پس از انقلاب بهمن، نشان می‌دهد که سران رژیم جمهوری اسلامی قادر به اداره جامعه نیستند و تنها با توسل به سرکوب است که بر اریکه قدرت باقی مانده‌اند.

جنبش دوم خرداد هم که امید می‌رفت موجب اصلاحاتی در این وضعیت گردد، از این رسالت خود بازمانده است. امروزه در ایران مبارزه برای حقوق سندیکایی، برای بهره‌مندی از یک قانون کار عادلانه و مترقی، برای برخورداری از رفاه، برای دست‌یافتن به توسعه اقتصادی، برای پیشبرد سیاستی خارجی ناظر بر تامین صلح و منافع ملی ما و دفع تهدیدها، با مبارزه برای آزادی و تحول دموکراتیک جامعه بهم گره خورده‌اند.

هیات سیاسی – اجرایی سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) معتقد است کارگران و مزدبگیران از زمره اصلی‌ترین نیروهای اجتماعی هر تحول دموکراتیک و عمیق در جامعه ما هستند. امروز به قطع می‌توان گفت که یکی از علل اصلی ناکامی جنبش دوم خرداد ناتوانی و ناباوری اصلاح‌طلبان حکومتی به جذب آن نیروها به این جنبش بوده است. ما شما را دعوت می‌کنیم که مبارزاتتان را برای تحقق اهداف فوق، که اهداف مشترک بسیاری از نیروهای جامعه است، گسترش دهید. سازمان ما نیرو و پشتیبان مبارزات شما برای بهبود شرایط اقتصادی و رفاهی، برای بهره‌مندی از یک قانون کار حمایتی، دموکراتیک و عادلانه، برای تامین حق تشکل‌یابی مستقلانه و حق اعتصاب، و برای آزادی و تحول دموکراتیک جامعه است.

هیات سیاسی – اجرایی سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) به مناسبت ۱ می ۲۰۰۳ – ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۲

خانه کارگر است یا خانه حکومت؟

بنا به گزارشی که روز چهارشنبه ۲۰ فروردین در روزنامه کار و کارگر منتشر گردید، اولین جلسه ستاد برگزاری هفته کارگر در استان مرکزی تشکیل و اعضای این ستاد معرفی گردیدند. صدالبته نه ایرادی به تشکیل این ستاد وارد است و نه ایرادی به این که برخلاف سایر کشورهای دنیا در ایران به جای اختصاص یک روز در سال به کارگران هفته‌ای را به آن‌ها اختصاص دادند!

اما انسان بامشاهده عناوینی که افراد عضو این ستاد با خود یدک می‌کشند تعجب کرده و از خود می‌پرسد که به راستی رابطه این مقامات حکومتی و دولتی با کارگر، خانه کارگر و هفته کارگر چیست و انگیزه گردآوردن در این ستاد چیست؟ آیا این ستاد یک ستاد کارگری است که می‌خواهد هفته کارگر را تدارک و برگزار کند و یا ستاد حکومتی که می‌خواهد هفته کارگر را برای حکومت برگزار کند و آیا خانه خانه کارگراست یا خانه حکومت؟!

نمایندگان استانداری، فرمانداری، شهرداری، تامین اجتماعی، اداره‌کل کار و امور اجتماعی، بهداری، سازمان تبلیغات اسلامی، بسیج کارگری و اداری، فنی حرفه‌ای و مدیریت قرار است هفته کارگر را تدارک و برگزار کند. در بخش دیگری از گزارش از قول پورطالبیان دبیر اجرایی خانه کارگر استان مرکزی که ریاست افتخاری این ستاد را به او واگذارده‌اند می‌خوانیم: علیرغم تمام مشکلات و تنگناهای پیش روی جامعه کارگری، این قشر هیچ‌گاه دست از ولایت و رهبری برنخواهد داشت و افزود: ما کارگران در روند جهانی کارگر با رهبر معظم انقلاب در دل خواهیم کرد و انتظار داریم که همانند گذشته یار و مددکار کارگران باشند. برگزاری همایش بزرگ کارگران استان مرکزی، گلباران مزار شهدای انقلاب اسلامی، عیادت از بیماران بیمارستان تامین اجتماعی، دیدار با نمایندگان کارگران، دیدار با نماینده ولی فقیه، حضور در برنامه‌های صدا و سیما از جمله اقداماتی است که این کمیته عریض و طویل می‌خواهد برای کارگران در هفته کارگر انجام دهد. کار کمی نیست! بیهود نیست این همه مقام حکومتی را در این ستاد گردآورده‌اند.